

Ümumi məlumat	Fənnin adı, kodu və kreditlərin sayı	SPH 202- Nitq mədəniyyəti, 3 kredit
	Departament	Dillər və ədəbiyyatlar
	Proqram (bakalavr, magistr)	Bakalavr
	Tədris semestri	2024/2025-ci tədris ilinin payız semestri
	Fənni tədris edən müəllim (lər)	Fil.ü.f.d.Almaz Bədəlova
	E-mail:	Doctorant@live.com
	Mühazirə otağı/Cədvəl	
	Konsultasiya vaxtı	Tələbələrlə razılaşdırılmış vaxtda
Prerekvizitlər	Yoxdur	
Tədris dili	Azərbaycan	
Fənnin növü (məcburi, seçmə)	Məcburi	
Dərslilər və əlavə ədəbiyyat	<p>Dərslilər: Nadir Abdullayev, Zabit Məmmədov, Nitq mədəniyyətinin əsasları. Bakı, 2008. Nadir Abdullayev. Nitq mədəniyyətinin əsasları. Bakı, 2014. Adil Babayev. Azərbaycan dilinin funksional üslubları. Bakı, 2001. Vaqif Tapdıq oğlu Qurbanov – Nitq mədəniyyəti və üslubiyyat. Bakı, “Müəllim” nəşriyyatı, 2011. Müasir Azərbaycan dilinin funksional üslubları, Bakı, 1998 Nabatəli Qulamoğlu (Pələngov), Müasir Azərbaycan dili punktuasiyasının problemləri, Bakı, 2019</p> <p>İnternet resursları: http://www.korpus.azərbaycandili.az/Vocabularies/Download/6022/Orfoqrafiya_15.03.2021.pdf https://e-qanun.az/framework/47674 https://nk.gov.az/az/documents/1/ (Qərarlar) https://nk.gov.az/az/documents/7/ (Sərəncamlar) https://azertag.az/ https://klv.az/</p>	
Kursun təsviri	<p>“Nitq mədəniyyəti” fənni nitq mədəniyyətinin artan rolu və ona yiyələnməyin yolları, ədəbi dilimizin şifahi və yazılı formaları, ədəbi dilin bədii, elmi, rəsmi-işgüzar, publisistik, epistoluar və məişət üslubları, fərdi üslub, müasir Azərbaycan dilinin üslubi-fonetik imkanları və vasitələri, leksik qrupların üslubi imkanları və üslubi məqsədəuyğunluq əsasında istifadə yolları, morfoloji vahidlərin məqsədəuyğun işlədilməsi nəticəsində morfoloji üslubi normalar, sintaktik vahidlərin üslubi imkanlarını əhatə edən dərslərdən ibarətdir. Kurs boyunca Azərbaycan dilinin müxtəlif üslublarına aid yazı nümunələri yazılır, fikrin yazılı və şifahi şəkildə ifadəsi zamanı ortaya çıxan yanlışlıqlar müzakirə edilir, hər mövzuya aid tapşırıqlar yerinə yetirilir. “Nitq mədəniyyəti” fənni tələbələrin nitq mədəniyyəti sahəsində əldə etdikləri bilik, bacarıq və vərdislər sistemində söykənən yeni praktik iş sistemidir.</p>	
Kursun məqsədləri	<p>“Nitq mədəniyyəti” fənninin tədrisində məqsəd:</p> <p>Dil daşıyıcısına sərbəst yazılı və şifahi dil bacarığını aşılamaq; Mədəni nitqin keyfiyyətlərini bilmək; Praktik tətbiq etmə vərdislərinin aşılamaq; Bədii, elmi, rəsmi-işgüzar, publisistik, epistoluar üsluba uyğun olaraq nitq qurmaq bacarıqlarını inkişaf etdirmək; Azərbaycan dilinin quruluş xüsusiyyətlərini və ondan istifadə qaydalarını aşılamaq; Yazılı və şifahi nitqin forma və növlərini mənimsətmək; Yazılı nitqdə orfoqrafiya qaydalarına və durğu işarələrinə riayət etmək; Şifahi nitqdə intonasiya qaydalarını bilmək və əməl etmək; Nitq etikətləri haqqında məlumatlı olmaq.</p>	

	Müxtəlif üslublarda yazılmış mətnləri ayırd edə bilmək, bu üslublarda mətn yazma bilmək.		
Tədrisin (öyrənmənin) nəticələri	<p>Tədris nəticəsində tələbələr öyrənəcəklər:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fənnin mahiyyətini, strategiyasını müəyyənləşdirəcək • Nitqin sifahi və yazılı formalarını, növlərini öyrənəcəklər. • Nitq normalarını yazılı və sifahi nitqə tətbiq edə biləcəklər. • Nitq etiketlərindən yerində və düzgün formada istifadə edə biləcəklər. • Funksional üslubları və fərdi üslubu fərqləndirəcək • Üslubları öyrənəcəklər, forma və xüsusiyyətləri haqqında məlumatlı olacaqlar. • İşgüzar yazışma və işgüzar etiket qaydalarına əməl etməyə • Rəsmi-kargüzarlıq sənədlərini tərtib etməyə, onların dil xüsusiyyətlərini müəyyənləşdirməyə, xüsusi və kargüzarlıq sənədlərini bir-birindən asanlıqla fərqləndirməyə 		
Tədris metodları	Mühazirə		+
	Qrup müzakirəsi		+
	İnteraktiv		+
	Sual-cavab		+
Qiymətləndirmə	Komponentləri	Tarix/son müddət	Faiz (%)
	Aralıq imtahanı		30
	Fəallıq		5
	Tapşırıq		5
	Bədii qiraət		5
	Quiz		10
	Final imtahanı		40
	Davamiyyət		5
	Yekun		100
Qaydalar (Tədris siyasəti və davranış)	<p>Fəallıq-5 Tələbənin müzakirələrdə iştirakı, dərslə hazırlıq səviyyəsi, mövzularla əlaqəli verilən tapşırıqlar bu qiymətləndirməyə daxildir. Tələbə verilən tapşırığı yerinə yetirmədiyi halda bu bal ümumi qiymətləndirmədə nəzərə alınmır. Həftəlik tapşırıqlar fəallıq balı olaraq hesablanacaq.</p> <p>Davamiyyət-5 Semestr ərzində tələbənin dərslə iştirakına görə bal verilir. 2 qaib 1 balı kəsir. Universitet tərəfindən müəyyənləşdirilmiş limiti (icazəli və ya icazəsiz) istifadə edən tələbə davamiyyət balı almayacaqdır.</p> <p>Tapşırıq-5 Müəyyənləşdirilən mövzu ilə əlaqəli yazı çalışması əsasında qiymətləndirmə ediləcək. Müəyyənləşdirilən mövzulara daxildir: annotasiya (roman) yazmaq, məqalə çalışması, tezis çalışması, plan tərtibi.</p> <p>Aralıq imtahanı-30 bal Tələbələrin biliyi tədbiqi və test tapşırıqları ilə yoxlanılacaq .</p> <p>Bədii qiraət -5 Semestr ərzində bir şeir və bir monoloq əzbərlənəcək. Mətnlər orfoepik qaydaya riayət edilərək oxunacaq.</p> <p>Quiz-10 bal Final imtahanı ərəfəsində (10b) keçiriləcək. Quiz 10 sualdan ibarət olacaq. Hər 1 sual 1 balla qiymətləndiriləcək.</p> <p>Final imtahanı-40 bal İmtahan sualları həm tədbiqi, həm də test tapşırıqlarından ibarət olacaq .</p>		

İmtahan haqqında
<p>1.İmtahana hazırlaşarkən dərslərdə götürülmüş qeydləri öyrənməklə yanaşı, dərsin iş planında göstərilmiş ədəbiyyatlara, o cümlədən başqa mənbələrə də müraciət etmək lazımdır.</p> <p>2. Aralıq (30 bal) və Final (40 bal) imtahanlarında həm açıq, həm qapalı, işgüzar sənədlərin hazırlanması ilə əlaqəli sual formalarından istifadə ediləcəkdir.</p> <p>2.Final imtahanında suallar aralıq imtahanından sonra keçilmiş materialların əsasında tərtib olunur.</p>

Cədvəl

	Tarix	Fənnin mövzuları	Dərslik/Tapşırıqlar
1		Fənnin tədrisi, məqsəd və vəzifələri. Nitq mədəniyyəti anlayışı haqqında. Azərbaycan dili haqqında məlumat	N.Abdullayev, 2015:4-9; A.Babayev, 2017: 10-13;14-25 Azərbaycan dili haqqında verilmiş qanun, fərman və sərəncamların öyrənilməsi
2		Ritorikanın qısa tarixi Ritorikanın digər elmlərlə əlaqəsi	N.Abdullayev, 10-31 A.Babayev, 92-109 Natiqlərlə tanışlıq
3		Mədəni nitqin tələbləri: Nitqin aydınlığı, yığcamlığı, təmizliyi ,düzgünlüyü, zənginliyi, Mədəni nitqin tələbləri: nitqin sadəliyi, orijinallığı,münasibliyi, rabitəliliyi	N.Abdullayev,34-51;53-60 A.Babayev, 125-136 Natiqlərdən birinin nitqinin analizi
4		Nitq mədəniyyəti və ədəbi dilin normalar sistemi. Durğu işarələri	N. Abdullayev,124-156 ; 141-148 Mənt üzərində iş
5		Nitqin ifadəliliyi: intonasiya Şifahi nitqdə vurğu və fasilənin rolu.	N. Abdullayev, 62-85; 148-169 Səsli mətnlərin dinlənilməsi
6		Sintaktik quruluşların tələffüz qaydaları Nitq etiketləri və ünsiyyət mədəniyyəti	N. Abdullayev, 88-102; Abdullayev, 2008: 213-252 Cəmiyyətdə nitq etiketlərinə necə istifadə edilir? Müşahidə üsulu
7		Nitqin növləri və formaları. Dialoji nitq: növləri	N.Abdullayev,102-119

		Monoloji nitq və onun növləri. Çıxış və ona qoyulan tələblər.	Monoloq hazırlamaq
8		Aralıq imtahanı Yazılı və şifahi nitq	N.Abdullayev, 107-113 Mətn üzərində iş
9		Natiqlik sənətinin sahələri İctimai məişət natiqliyi. Ekran nitqi	N.Abdullayev, 116-119 Natiqlik sənətinin sahələrinə aid tapşırıq hazırlamaq
10		Azərbaycan ədəbi dilinin funksional üslubları. Ədəbi danışiq-məişət üslubu Bədii üslub. Bədii təsvir və ifadə vasitələri sistemi	Mühazirə N.Abdullayev,194-213; 170-190 Q.Mustafayev,21-31 Bədii əsərlərdən bədii təsvir və ifadə vasitələrinin seçilməsi
11		Elmi üslub. Elmi-bədii üslub Publisistik üslub	Q.Mustafayev, 32-37 38-41 Müasir Azərbaycan dilinin funksional üslubları. Bakı–2001, 11-26 Elmi məqalə üzrə tezis hazırlanması və açar sözlərin seçilməsi
12		Epistolıyar üslub Üslubların qarşılıqlı əlaqəsi	Q.Mustafayev, 54-56,60-66 Müasir Azərbaycan dilinin funksional üslubları. Bakı–2001, 104-117 Məktub yazmaq
13		Rəsmi işgüzar üslub.Rəsmi və işgüzar sənədlər Əməli yazı nümunələri. Hesabat, arayış, protokol, izahat, annotasiya	A.Babayev, 494,508,523,526,495 Müasir Azərbaycan dilinin funksional üslubları. Bakı–2001, 57-96 Hesabat,izahat , annotasiya yazmaq
14		Zəmanət, akt, xasiyyətnamə, elan Bədii qiraət	A.Babayev,538, 491,496,528;

			Müasir Azərbaycan dilinin funksional üslubları. Bakı–2001, 118-209 Xasiyyətmanə hazırlamaq
15		Mətnlər üzərində iş Yekun	
		Final imtahanı	